

NOTÍCIA D'OLOT / "VIATGE [A OLLOT] EN MOTO" A L'ESQUELLA DE LA TORRATXA (1928)

MARGARIDA CASACUBERTA

Encara estan per fer el buidatge exhaustiu i l'estudi històric d'una de les publicacions periòdiques més populars de la premsa catalana de tots els temps: *L'Esquella de la Torratxa* (1872-1939). Editat per l'establiment barceloní Antoni López Editor, del setmanari humorístic se'n van arribar a fer tiratges de quaranta mil exemplars i arribava pràcticament a tothom. Hom el llegia i el comentava a les barberies i al carrer per l'interès que suscitava el comentari de l'actualitat –especialment política i cultural– que feien alguns dels escriptors i intel·lectuals més reconeguts del moment –Josep Roca i Roca, Santiago Rusiñol, Gabriel Alomar, Prudenci Bertrana, Antoni Rovira i Virgili– des d'una perspectiva irònica o satírica i a través del registre lingüístic que es coneix com “el català que ara es parla”.

Fóra molt interessant analitzar la imatge d'Olot que, d'un extrem a l'altre de la seva dilatada trajectòria, ofereixen les pàgines d'una revista que se sol presentar –cal dir que d'una manera excessivament esquemàtica– com a satírica, republicana i anticlerical.

Valgui, mentrestant, aquesta mostra, deguda a la ploma del periodista i poeta Salvador Perarnau (Súria, 1895-1971), el qual, si el març de 1927 dedicava un article al tòpic olotí del “Fajol i artistes” en un comentari sobre la pintura dels joves artistes olotins –Josep Pujol, Vicenç Soler Jorba i “un jovenet de quinze anys que es diu Barrades”–, a final de 1928 obsequia els lectors de *L'Esquella de la Torratxa* amb una peculiar recreació del “paisatge d'Olot” des d'una moto.

VIATGE EN “MOTO”

De cara al vent i enllà!... Adéu, Olot! | Seré, un moment, com un llampec per la muntanya. | La carretera va enfilant-se tant com pot. | Salut, pla de Bianya!

Camps llaurats, pollancredes extasiades | fent processó a la vora del torrent, | i al davant les muntanyes nevades | sota la glòria daurada del ponent.

Collada de Santigosa | que duus corbatins de neu, | testa bruna i melangiosa | i amb un etern silenci sobre teu.

Ratlla divina de serenitat, | muntanyes altes i blanques | que em teniu el cor robat. | La moto em fa un sotrac sota les anques | i em sembla que cavalco sobre l'eternitat.

Ara sóc una imatge del Temps i em plau | atravessar la vall i la muntanya aspriva. | Sant Joan: Comte l'Arnau!, | I Ripoll: l'Abat Oliba!

Llegenda feréstega?... Història vivent?... | La moto passa corrent | per entre les fondalades | i les muntanyes nevades | van desapareixent.

Amic Prunés: En una horeta justa | hem vist davant dels ulls atravessar | tota la gràcia vetusta | del Reialme català.

El Ter amb sa veu dolça ens acarona | i ens conta mil llegendes de claror, | i fent mil giragonses se'n va cap a Girona. | Per a parlar-li em quedo a Torelló.

Però encara veig el coll de Santigosa | que du corbatí de neu | i una plana d'història gloriosa | estesa davant seu.

TERRA INCOGNITA / ELS CAPUTXINS D'OLLOT

JOAN BRUGADA

Dos dels tres ordes religiosos masculins que es van establir a Olot al llarg del temps disposen d'una monografia que analitza o glossa la seva història. Els escolapis s'enorgulleixen del monumental llibre del pare Claudi Vilà, publicat l'any 1974, i han vist com posteriorment Miquel Puig ha fet interessants aportacions sobre alguns aspectes de la comunitat relacionats amb l'ensenyament. Els carmelites disposen d'una obra de referència, *El Carme d'Olot*, de Ramon Ribera, apareguda el 2001, així com nombrosos articles sobre la construcció del claustre del convent –des del número extraordinari de *Misión*, l'any 1965, fins a les últimes reconsideracions que el contextualitzen en l'art europeu–, a més de la particular bibliografia que va teixint el pare Joan Colldecarrera.

Els caputxins, en canvi, no disposen de cap llibre monogràfic. I això és una situació anòmala, perquè aquest orde, sobretot des del darrer quart del segle XIX fins a l'abandó de la ciutat, l'any 1972, ha tingut una projecció important en la societat olotina, tant en el camp assistencial com en el cultural. En el primer aspecte, cal recordar l'anomenada “sopa dels pobres” que es repartia entre els indigents de la vila, l'estructuració del Rober de Nostra Senyora del Tura (1914) i, ja en els últims anys del franquisme, l'acolliment de reunions clandestines en les dependències del convent. I en el vessant cultural, s'ha de recordar l'existència del Col·legi de Filosofia en el primer quart de segle, la presència d'intel·lectuals i erudits com els pares Miquel d'Esplugues, Basili de Rubí –autor d'un *Manual del pessebrista olotí*, publicat l'any 1933– i Nolasca del Molar,

o la reivindicació de Jacint Verdaguer.

Desconeixem les raons de la inexistència d'un estudi de referència sobre els caputxins olotins. No hauria de ser una excusa la pèrdua d'una part significativa de la documentació durant la Guerra Civil o el trasllat a Barcelona de la que es va salvar, perquè el famós *Promptuari* carmelità, font de bona part de la història local d'aquest orde, també es conserva des de fa alguns anys en aquella ciutat. I, d'altra banda, tampoc no podem parlar d'una *terra incognita* en termes absoluts, perquè, espigolant d'ací i d'allà en la bibliografia, es poden trobar dades interessants. Sobre la guerra civil, per exemple, es poden trobar notícies en les memòries de Maria del Tura Roura (*La meua història de la Guerra, a Olot*, 1986) i en el llibre que acaba de publicar Eduard Rey, *Testimonis de sàvia ingenuïtat* (2008), que ofereix informació sobre els caputxins garrotxins o residents al convent d'Olot assassinats l'any 1936. Però, sobretot, qui vulgui estudiar la història dels caputxins olotins s'ha d'endinsar prèviament en la lectura de la tetralogia del pare Valentí Serra: *La Província de framenors caputxins de Catalunya: de la restauració provincial a l'esclat de la guerra civil (1900-1936)* (2000), *El Terç Orde dels Caputxins. Aportacions del laicat franciscà a la història contemporània de Catalunya (1883-1957)* (2004), *Tres segles de vida missionera: la projecció pastoral “ad gentes” dels framenors caputxins de Catalunya (1680-1989)* (2006) i *Aportació dels framenors caputxins a la cultura catalana: des de la fundació a la guerra civil (1578-1936)* (2009). Quatre llibres fonamentals amb molts fils per estirar...